

Kohtulahendite kogumik

EUROOPA KOHTU OTSUS (teine koda)

20. detsember 2017*

Eelotsusetaotlus – Määrus (EÜ) nr 6/2002 – Ühenduse disainilahendused – Artikli 110 lõige 1 – Kaitse puudumine – „Parandamistingimus“ – Mõiste „mitmeosalise toote koostisosa“ – Mitmeosalise toote parandamine tema algse välimuse taastamiseks – Abinõud, mida kasutaja peab olema võtnud, et ta saaks „parandamistingimusele“ tugineda – Sõiduauto originaalvelje disainilahendusega identne velje koopia

Liidetud kohtuasjades C-397/16 ja C-435/16,

mille ese on ELTL artikli 267 alusel Corte d'appello di Milano (Milano apellatsioonikohus, Itaalia) 15. juuni 2016. aasta otsusega ning Bundesgerichtshofi (Saksamaa Liitvabariigi kõrgeim kohus) 2. juuni 2016. aasta otsusega esitatud eelotsusetaotlused, mis saabusid Euroopa Kohtusse vastavalt 18. juulil ja 4. augustil 2016, menetlustes

Acacia Srl

versus

Pneusgarda Srl (pankrotis),

Audi AG (C-397/16),

ja

Acacia Srl,

Rolando D'Amato

versus

D^r. Ing. h.c. F. Porsche AG (C-435/16),

EUROOPA KOHUS (teine koda),

koosseisus: koja president M. Ilešič (ettekandja), kohtunikud A. Rosas, C. Toader, A. Prechal ja E. Jarašiūnas,

Kohtujurist: H. Saugmandsgaard Øe,

kohtusekretär: ametnik R. Schiano,

arvestades kirjalikku menetlust ja 14. juuni 2017. aasta kohtuistungil esitatut,

* Kohtumenetluse keeled: saksa ja itaalia.

arvestades seisukohti, mille esitasid:

- Acacia Srl ja R. D'Amato, esindajad: *avvocato* F. Munari, *avvocato* M. Esposito ja *avvocato* A. Macchi ning *Rechtsanwalt* B. Schneiders, *Rechtsanwalt* D. Treue ja *Rechtsanwalt* D. Thoma,
- Audi AG, esindajad: *Rechtsanwalt* G. Hasselblatt ning *avvocato* M. Cartella ja *avvocato* M. Locatelli,
- D^r. Ing. h.c. F. Porsche AG, esindajad: *Rechtsanwalt* B. Ackermann ja *Rechtsanwalt* C. Klawitter,
- Itaalia valitsus, esindaja: G. Palmieri, keda abistasid *avvocato dello Stato* M. Santoro, *avvocato dello Stato* S. Fiorentino ja *avvocato dello Stato* L. Cordi,
- Saksamaa valitsus, esindajad: T. Henze, M. Hellmann ja J. Techert,
- Prantsuse valitsus, esindaja: D. Segoin,
- Madalmaade valitsus, esindajad: M. Bulterman ja H. Stergiou,
- Euroopa Komisjon, esindajad: J. Samnadda, V. Di Bucci ja T. Scharf,

olles 28. septembri 2017. aasta kohtuistungil ära kuulanud kohtujuristi ettepaneku,
on teinud järgmise

otsuse

- 1 Eelotsusetaotlused käsitlevad küsimust, kuidas tõlgendada nõukogu 12. detsembri 2001. aasta määruse (EÜ) nr 6/2002 ühenduse disainilahenduse kohta (EÜT 2002, L 3, lk 1; ELT eriväljaanne 13/27, lk 142) artikli 110 lõiget 1.
- 2 Taotlused on esitatud kahe kohtuvaidluse raames, millest esimese pooled on Acacia Srl ning Pneusgarda Srl (pankrotis) ja Audi AG, ning teise pooled on Acacia ja tema juhataja Rolando D'Amato ning D^r. Ing. h.c. F. Porsche AG (edaspidi „Porsche“) ning mis puudutavad seda, et Acacia on väidetavalt rikkunud Audile ja Porschele kuuluvaid ühenduse disainilahendusi.

Õiguslik raamistik

Intellektuaalomandi õiguste kaubanduspektide leping

- 3 Intellektuaalomandi õiguste kaubanduspektide leping kiideti heaks nõukogu 22. detsembri 1994. aasta otsusega 94/800/EÜ, mis käsitleb Euroopa Ühenduse nimel sõlmitavaid tema pädevusse kuuluvaid küsimusi puudutavaid kokkuleppeid, mis saavutati mitmepoolsete kaubanduslääbirääkimiste Uruguay voorus (1986–1994) (EÜT 1994, L 336, lk 1; ELT eriväljaanne 11/21, lk 80). Selle artikli 26 lõikes 2 on märgitud:

„Liikmed võivad teha tööstusdisainilahenduste kaitsmisel piiratud erandeid, tingimusel et sellised erandid ei satu ülemäärasesse vastuollu kaitstud tööstusdisainilahenduse normaalse kasutamisega ega kahjusta ülemääraselt kaitstud tööstusdisainilahenduse omaniku õigustatud huve, võttes arvesse kolmandate isikute seaduslikke huve.“

Liidu õigus

Direktiiv 98/71/EÜ

- 4 Euroopa Parlamendi ja nõukogu 13. oktoobri 1998. aasta direktiivi 98/71/EÜ disainilahenduste õiguskaitsse kohta (EÜT 1998, L 289, lk 28; ELT eriväljaanne 13/21, lk 120) põhjenduses 19 on märgitud:

„käesoleva direktiivi kiire vastuvõtmine on muutunud mitme tööstussektori puhul pakiliseks küsimuseks; käesoleval etapil ei ole võimalik täies ulatuses ühtlustada liikmesriikide õigusakte kaitstud disainilahenduste kasutamise kohta mitmeosaliste toodete remontimise võimaldamiseks nende toodete algse välimuse taastamise eesmärgil, juhul kui disainilahendust kasutav või seda sisaldav toode moodustab sellise mitmeosalise toote koostisosa, mille välimusest sõltub kaitstud disainilahendus; mitmeosaliste toodete remontimisel kasutatavate kaitstud disainilahenduste kasutamist käsitlevate liikmesriikide õigusaktide täieliku ühtlustatuse puudumine ei tohiks takistada muude, siseturu toimimist kõige otsesemalt mõjutavate disainilahendust puudutavate siseriiklike õigusaktide sätete ühtlustamist; seepärast peaksid liikmesriigid jätma praegu jõusse kõik asutamislepingule vastavad sätted, mis on seotud mitmeosalise toote algse välimuse taastamiseks teostatava remondi käigus kasutatava koostisosa disainilahendusega; kui sellise kasutamise kohta kehtestatakse uusi sätteid, peaks nende sätete ainsaks eesmärgiks olema kõnealuste osade turu liberaliseerimine; [...]“

- 5 Direktiivi artiklis 14 „Üleminekusäte“ on nähtud ette:

„Kuni käesoleva direktiivi muudatuste vastuvõtmiseni komisjoni ettepanekul vastavalt artikli 18 sätetele jätavad liikmesriigid jõusse oma olemasolevad õigusnormid, mis on seotud mitmeosalise toote remondil selle esialgse välimuse taastamiseks kasutatava koostisosa disainilahenduse kasutamise, ning kehtestavad nende sätete muudatusi ainult kõnealuste osade turu liberaliseerimise eesmärgil.“

Määrus nr 6/2002

- 6 Määruse nr 6/2002 põhjendused 1, 9 ja 13 on järgmised:

„(1) Ühtne süsteem ühenduse disainilahenduse saamiseks, mis oleks ühetaoliselt ning ühtse mõjuga kaitstud kogu ühenduse territooriumil, aitaks saavutada ühenduse asutamislepingus sätestatud eesmäärke.

[...]

(9) Käesoleva määruse sisulised disainilahenduse õiguse sätted tuleks viia kooskõlla direktiivi 98/71/EMÜ vastavate sätetega.

[...]

(13) Liikmesriikide õigusakte kaitstud disainilahenduste kasutamise kohta mitmeosaliste toodete remontimisel toodete algse välimuse taastamiseks, juhul kui disainilahendust on kasutatud või see sisaldub tootes, mis moodustab sellise toote koostisosa, millest kaitstud disainilahendus oleneb, ei ole võimalik täielikult ühtlustada direktiivi 98/71/EÜ kaudu. Nimetatud direktiiviga seotud lepitusmenetluse raames kohustus komisjon kolm aastat pärast direktiivi ülevõtmise lõpptähtaega läbi vaatama nimetatud direktiivi sätete mõju eelkõige enim mõjutatud tööstusharudele. Nendel asjaoludel on asjakohane jätta ühenduse disainilahendusele vastav kaitse andmata disainilahendusele, mida kohaldatakse tootele või mis sisaldub tootes, mis omakorda

moodustab selle välimust mõjutava mitmeosalise toote koostisosa ning mida kasutatakse mitmeosalise toote remontimisel selle algse välimuse taastamiseks, kuni nõu kogu on komisjoni ettepaneku alusel teinud otsuse oma poliitika kohta selles küsimuses.

7 Määruse artiklis 3 on sätestatud:

„Käesolevas määruses kasutatakse järgmisi mõisteid:

- a) disainilahendus – toote või selle osa välimus, mis tuleneb eelkõige toote enese ja/või selle kaunistuste joonte, piirjoonte, värvide, kuju, struktuuri ja/või materjali omadustest;
- b) toode – mis tahes tööstuslikult või käsitsi valmistatud ese, kaasa arvatud osad, mis on ette nähtud mitmeosalisse tootesse ühendamiseks, pakend, kujundus, graafilised sümbolid ja tüpograafilised kirjatüübid, kuid välja arvatud arvutiprogrammid;
- c) mitmeosaline toode – mitmest osast koosnev toode, mida on võimalik osade asendamiseks lahti võtta ja uuesti kokku panna.“

8 Määruse artiklis 4 „Kaitsekõlblikkus“ on sätestatud:

„1. Disainilahendust kaitstakse ühenduse disainilahendusena juhul, kui see on uudne ja eristatav.

2. Disainilahendus, mida on kasutatud või mis sisaldub mitmeosalise toote koostisosaks olevas tootes, loetakse uudseks ja eristatavaks:

- a) kui koostisosa on pärast mitmeosalisse tootesse paigutamist selle tavakasutuse käigus nähtav ja
- b) sel määral, kui need koostisosa nähtavad omadused vastavad uudsuse ja eristatavuse tunnustamise tingimustele.

3. Lõike 2 punkti a kohane „tavakasutus“ on kasutamine lõppkasutaja poolt ning see ei hõlma hooldust, teenindust ega remonti.“

9 Määruse artikli 19 lõige 1 on sõnastatud järgmiselt:

„Ühenduse registreeritud disainilahendus annab selle omanikule ainuõiguse kasutada disainilahendust ning takistada kolmandat isikut seda loata kasutamast. Nimetatud kasutamiseks loetakse eelkõige sellise toote valmistamist, pakkumist, turustamist, importi, eksporti või kasutamist või nendel eesmärkidel sellise toote säilitamist, milles disainilahendus sisaldub või mille puhul seda on kasutatud.“

10 Määruse nr 6/2002 artiklis 110 „Üleminekusäte“ on sätestatud:

„1. Kuni jõustuvad komisjoni asjakohase ettepaneku alusel vastuvõetud muudatused käesolevas määruses, ei ole ühenduse disainilahendusena kaitstav mitmeosalise toote koostisosa moodustav disainilahendus, mida on artikli 19 lõike 1 tähenduses kasutatud selle mitmeosalise toote parandamisel tema esialgse välimuse taastamiseks.

2. Lõikes 1 viidatud komisjoni ettepanek esitatakse ning seda arutatakse koos ettepanekutega, mille komisjon samas küsimuses esitab direktiivi 98/71/EÜ artikli 18 kohaselt.“

Põhikohtuasjad ja eelotsuse küsimused

Kohtuasi C-397/16

- 11 Audi on sõiduauto mitme sulamist valmistatud velje ühenduse disainilahenduse omanik.
- 12 Acacia toodab kaubamärgiga WSP Italy tähistatud sulamist valmistatud velgesid, mida turustatakse tema enda veebisaidil, mis on kättesaadav eri keeltes. Eelotsusetaotluse esitanud kohtu sõnul on teatavad veljed identsed sulamist valmistatud Audi velgedega. Acacia toodetud velgedele on kantud märke „NOT OEM“, mis tähendab, et need ei kuulu originaalvarustusse. Nende toodetega kaasas olevad äridokumendid ja tehniline dokumentatsioon, müügiarved ning Acacia veebisait annavad tunnistust sellest, et asjaomaseid velgesid müüakse üksnes kui varuvelgesid, mida saab remontimisel kasutada varuosana.
- 13 Audi esitas Tribunale di Milanole (Milano kohus, Itaalia) hagi nõudega sisuliselt tuvastada, et kuna Acacia toodab ja turustab asjaomaseid velgesid, siis rikub ta nendest ühenduse disainilahendustest tulenevaid õigusi. Nimetatud kohus rahuldab nõude.
- 14 Acacia kaebas nimetatud kohtu otsuse Corte d'appello di Milanole (Milano apellatsioonikohus, Itaalia) edasi. Viimane sedastas, et Itaalia ja muude liikmesriikide kohtute otsused on „parandamistingimuse“ kohaldamise osas vastukäivaid ning märkis, et tal on tõsised kahtlused, kuidas tuleb määruse nr 6/2002 artikli 110 lõiget 1 tõlgendada.
- 15 Nendel asjaoludel otsustas Corte d'appello di Milano (Milano apellatsioonikohus, Itaalia) menetluse peatada ja esitada Euroopa Kohtule järgmised eelotsuse küsimused:

„1. Kas siseturul kaupade vaba liikumise ja teenuste osutamise vabaduse põhimõtetega, Euroopa Liidu konkurentsieeskirjade tegeliku kohaldamise ja siseturu liberaliseerimise põhimõttega, liidu õiguse kasuliku mõju ja Euroopa Liidus ühetaolise kohaldamise põhimõtetega, Euroopa Liidu teisete õigusnormidega, näiteks direktiivi 98/71 ja eelkõige selle artikliga 14, [komisjoni 27. mai 2010. aasta] määruse [(EL)] nr 461/2010 [Euroopa Liidu toimimise lepingu artikli 101 lõike 3 kohaldamise kohta teatavat liiki vertikaalsete kokkulepete ja kooskõlastatud tegevuse suhtes mootorsõidukisektoris (ELT 2010, L 129, lk 52)] artikliga 1 ja [Ühinenud Rahvaste Organisatsiooni Euroopa Majanduskomisjoni] UNECE eeskirjaga nr 124 [Ühtsed sätted, mis käsitlevad sõiduaute ja nende haagiste velgede tüübikinnitust (ELT 2006, L 375, lk 604; parandus ELT 2007, L 70, lk 413)] on vastuolus määruse nr 6/2002 parandamistingimust sisaldava artikli 110 niisugune tõlgendus, millega jäetakse velje koopia, mis on esteetiliselt identne tootja originaalvarustusse kuuluva originaalveljega ja on saanud tüübikinnituse eespool viidatud [...] eeskirja nr 124 alusel, mõiste „mitmeosalise toote (sõiduauto) koostisosa selle toote parandamisel ja tema esialgse välimuse taastamiseks“ alt välja?

2. Kas juhul, kui vastus esimesele küsimusele on eitav, tuleb – pärast esimeses küsimuses nimetatud huvide kaalumist – arvestada, et registreeritud disainilahenduste tööstusomandit käsitlevate õigusnormidega on vastuolus remondiklausli kohaldamine täiendavate koopiatoodete suhtes, mille puhul võib klient teha erinevaid valikuid, põhjusel et parandamistingimust tuleb tõlgendada kitsalt ja sellele saab tugineda ainult varuosade puhul, mille teatav kuju on tootega seotud, st koostisosade puhul, mille kuju on mitmeosalise toote välimuses põhimõtteliselt muutumatult kindlaks määratud, ning välistatakse teised koostisosad, mida võib pidada asendatavaks ja vastavalt kliendi soovile vabalt kasutatavaks?
3. Kui vastus teisele küsimusele on jaatav, missuguseid abinõusid peab velje koopiade tootja võtma, et tagada mitmeosalise toote parandamiseks ja esialgse välimuse taastamiseks mõeldud toodete õiguspärane ringlus?“

Kohtuasi C-435/16

- 16 Porsche on mitme sulamist valmistatud velje ühenduse disainilahenduse omanik.
- 17 Acacia toodetud velgesid turustatakse Saksamaal tema veebisaidil, mis on suunatud lõpptarbijatele ning on kättesaadav saksa keeles. Eelotsusetaotluse esitanud kohtu sõnul on teatavad veljed identsed sulamist valmistatud Porsche velgedega. Nimetatud kohus märgib, et Acacia sõnul on tema toodetavad Porsche sõidukitele mõeldud veljed kasutatavad üksnes nimetatud tootja sõidukitel. Porsche on väitnud eelotsusetaotluse esitanud kohtule, et asjaomaseid velgesid pakutakse ka värvitoonis ja mõodus, mis ei vasta originaaltoodetele.
- 18 Porsche esitas Landgericht Stuttgartile (Stuttgarti maakohus, Saksamaa) hagi nõudega sisuliselt tuvastada, et kuna Acacia toodab ja turustab asjaomaseid velgesid, siis rikub ta nendest ühenduse disainilahendustest tulenevaid õigusi. Nimetatud kohus rahuldab selle nõude.
- 19 Kuna Acacia ja R. D'Amato esitatud apellatsioonkaebus jäeti rahuldamata, esitasid nad eelotsusetaotluse esitanud kohtule kassatsioonkaebuse. Viimane juhib tähelepanu sellele, et kassatsioonkaebuse lahendus sõltub sellest, kas Acacia saab tugineda määruse nr 6/2002 artikli 110 lõikes 1 esitatud „parandamistingimusele“. Nimetatud sätte tõlgendamine valmistab mitmeid raskusi.
- 20 Neil asjaoludel otsustas Bundesgerichtshof (Saksamaa Liitvabariigi kõrgeim kohus) menetluse peatada ja esitada Euroopa Kohtule järgmised eelotsuse küsimused:
- „1. Kas määruse nr 6/2002 artikli 110 lõikes 1 ette nähtud piirang on kohaldatav ainult koostisosale, mille vastav kuju on ette nähtud, see tähendab selliste koostisosade suhtes, mille kuju on terviktoote välimusega põhimõtteliselt muutumatult kindlaks määratud ja mida klient ei saa seega – nagu mootorsõiduki velgede puhul – vabalt valida?
2. Kui vastus esimesele küsimusele on eitav, kas määruse nr 6/2002 artikli 10 lõikes 1 ette nähtud piirang on kohaldatav ainult identselt kujundatud, seega ka värvitooni ja mõõdu poolest originaaltoodetele vastavate toodete suhtes?
3. Kui vastus esimesele küsimusele on eitav, kas määruse nr 6/2002 artikli 110 lõikes 1 ette nähtud piirang on kohaldatav müüja suhtes, kes oma tootega põhimõtteliselt rikub vaidlustatud disainilahendusest tulenevaid õigusi, ainult siis, kui kõnealune müüja objektiivselt tagab, et tema toodet kasutatakse ainult parandamisel, mitte aga muudel eesmärkidel, näiteks terviktoote täiendamisel või isikupärastamisel?
4. Kui vastus kolmandale küsimusele on jaatav, siis millised abinõud peab kasutusele võtma müüja, kes oma tootega põhimõtteliselt rikub vaidlustatud disainilahendusest tulenevaid õigusi, selleks et objektiivselt tagada, et tema toodet kasutatakse ainult parandamisel, mitte aga muudel eesmärkidel, näiteks terviktoote täiendamisel või isikupärastamisel? Kas on piisav:
- a) kui müüja märgib müügiprospektis, et müük toimub ainult parandamisel terviktoote esialgse välimuse taastamiseks, või
- b) on vaja, et müüja seab tarne tingimuseks soetaja (edasimüüja või tarbija) esitatud kirjaliku kinnituse selle kohta, et ta kasutab müüdavavat toodet ainult parandamisel?“
- 21 Euroopa Kohtu presidendi 25. aprilli 2017. aasta määrusega liideti kohtuasjad C-397/16 ja C-435/16 menetluse suulise osa ja kohtuotsuse huvides.

Menetluse suulise osa uuendamise taotlused

- 22 Porsche ja Audi palusid taotlustega, mis saabusid Euroopa Kohtu kantseleisse vastavalt 24. novembril ja 1. detsembril 2017, uuendada Euroopa Kohtu kodukorra artikli 83 alusel menetluse suulist osa.
- 23 Porsche ja Audi märgivad oma taotluste toetuseks, et kohtujuristi ettepanekus on tuginetud alusetutele järeldustele, mille üle ei ole toimunud kohtuvaidlust ning mis puudutavad eeskätt määruse nr 6/2002 artikli 110 lõikes 1 sätestatud „parandamistingimuse“ tekke- ja kujunemislugu.
- 24 Kodukorra artiklis 83 on sätestatud, et Euroopa Kohus võib igal ajal, olles kohtujuristi ära kuulanud, uuendada määrusega menetluse suulise osa, eelkõige kui ta leiab, et tal ei ole piisavalt teavet või kui pool on pärast suulise osa lõpetamist esitanud uue asjaolu, millel on otsustav tähtsus Euroopa Kohtu lahendile, või kui asja lahendamisel tuleks tugineda argumendile, mille üle pooled või Euroopa Liidu Kohtu põhikirja artiklis 23 nimetatud huvitatud isikud ei ole vaielnud.
- 25 Käesoleval juhul ei ole tegemist sellise olukorraga. Nimelt ei ole väidetud, et esineb uus asjaolu. Pealegi käsitles „parandamistingimuse“ tekke- ja kujunemislugu komisjon oma kirjalikes seisukohtades ning kõik pooled vaidlesid nende üle kohtuistungil. Seega leiab kohus, olles kohtujuristi ära kuulanud, et tal on kohtuasja lahendamiseks kogu vajalik teave.
- 26 Mis puudutab lisaks Porsche ja Audi poolt kohtujuristi ettepaneku suhtes tehtud kriitikat, siis tuleb esiteks märkida, et Euroopa Liidu Kohtu põhikirjas ja kodukorras ei ole pooltele ette nähtud võimalust esitada kohtujuristi ettepanekule vastuseks seisukohti (kohtuotsus, 25.10.2017, Polbud – Wykonawstwo, C-106/16, EU:C:2017:804, punkt 23 ja seal viidatud kohtupraktika).
- 27 Teiseks on ELTL artikli 252 teise lõigu kohaselt kohtujuristi ülesanne teha avalikul kohtuistungil täiesti erapooletult ja sõltumatult põhjendatud ettepanekuid kohtuasjades, mis Euroopa Kohtu põhikirja kohaselt nõuavad tema osalust. Kohtujuristi ettepanek ega selle aluseks olevad põhjendused ei ole Euroopa Kohtu jaoks siduvad. Seetõttu ei ole see, et pool ei nõustu kohtujuristi ettepanekuga – olenemata sellest, milliseid küsimusi selles ettepanekus on analüüsitud –, iseenesest põhjus, mis annaks alust menetluse suulise osa uuendamiseks (kohtuotsus, 25.10.2017, Polbud – Wykonawstwo, C-106/16, EU:C:2017:804, punkt 24 ja seal viidatud kohtupraktika).
- 28 Eelnimetatud kaalutlusi arvestades leiab Euroopa Kohus, et menetluse suulist osa ei ole alust uuendada.

Eelotsuse küsimuste analüüs

Teine küsimus kohtuasjas C-397/16 ja esimene küsimus kohtuasjas C-435/16

- 29 Teise küsimusega kohtuasjas C-397/16 ja esimese küsimusega kohtuasjas C-435/16, mida tuleb analüüsida koos ja kõigepealt, paluvad eelotsusetaotluse esitanud kohtud sisuliselt selgitada, kas määruse nr 6/2002 artikli 110 lõiget 1 tuleb tõlgendada nii, et selles sätestatud „parandamistingimusega“ välistatakse ühenduse disainilahendusest tuleneva kaitse kohaldamine mitmeosalise toote parandamisel tema esialgse välimuse taastamiseks kasutatud koostisosas sisalduva disainilahenduse suhtes, kui mitmeosalise toote välimuse tingib kaitstud disainilahenduse.
- 30 Audi, Porsche ja Saksamaa valitus väidavad sisuliselt, et määruse nr 6/2002 artikli 110 lõikes 1 sätestatud „parandamistingimus“ on kohaldatav üksnes sellise mitmeosalise toote koostisosadele, mille välimuse tingib kaitstud disainilahenduse, see tähendab mille vastav kuju on ette nähtud mitmeosalise toote välimusega, mistõttu sõiduautode sulamist valmistatud veljed ei kuulu selle sätte kohaldamisalasse. Acacia, Itaalia ja Madalmaade valitsus ning komisjon leiavad aga, et „parandamistingimuse“ kohaldamine ei piirdu üksnes nende koostisosadega, mille vastav kuju on ette

nähtud, see tähendab koostisosadega, mille kuju on põhimõtteliselt muutumatuna kindlaks määratud mitmeosalise toote välimusega ning mida klient ei saa seega vabalt valida, mistõttu kergsulamist valmistatud veljed võivad selle sätte kohaldamisalasse kuuluda.

- 31 Euroopa Kohtu väljakujunenud praktika kohaselt tuleb liidu õiguse sätte tõlgendamisel arvestada mitte üksnes sätte sõnastuse, vaid ka selle konteksti ning selle õigusaktiga taotletavate eesmärkidega, mille osa see säte on. Ka võib liidu õiguse sätte tõlgendamiseks olulisi tegureid sisaldada selle tekke- ja kujunemislugu (vt selle kohta kohtuotsused, 3.10.2013, Inuit Tapiriit Kanatami jt vs. parlament ja nõukogu, C-583/11 P, EU:C:2013:625, punkt 50; 1.7.2015, Bund für Umwelt und Naturschutz Deutschland, C-461/13, EU:C:2015:433, punkt 30, ning 18.5.2017, Hummel Holding, C-617/15, EU:C:2017:390, punkt 22).
- 32 Määruse nr 6/2002 artikli 110 lõikes 1 on sätestatud: „ühenduse disainilahendusena [ei ole] kaitstav mitmeosalise toote koostisosa moodustav disainilahendus, mida on artikli 19 lõike 1 tähenduses kasutatud selle mitmeosalise toote parandamisel tema esialgse välimuse taastamiseks.“
- 33 Erinevalt määruse nr 6/2002 põhjendusest 13, milles on märgitud, et ühenduse disainilahendusest tulenev kaitse ei tohiks olla ette nähtud disainilahenduste suhtes, mida kasutatakse mitmeosalisel tootel või mitmeosalises tootes, mis „moodustab selle välimust mõjutava mitmeosalise toote koostisosa“ ning mida kasutatakse mitmeosalise toote parandamisel selle algse välimuse taastamiseks, nähakse sama määruse artikli 110 lõikes 1 ette üksnes see, et tegemist peab olema „mitmeosalise toote koostisosaga“, mida on „kasutatud selle mitmeosalise toote parandamisel tema esialgse välimuse taastamiseks“.
- 34 Seega nähtub määruse nr 6/2002 artikli 110 lõikest 1, et nimetatud sättes loetletud tingimuste seas ei ole märgitud, et mitmeosalise toote välimus peab tingima kaitstud disainilahenduse.
- 35 Nimetatud grammatilist tõlgendust toetab esimese punktina „parandamistingimuse“ tekke- ja kujunemislugu.
- 36 Olgu nimelt märgitud, et selle tingimuse vastuvõtmisele eelnenud õigusloomeprotsessi käigus sisaldasid nii Euroopa Parlamendi ja nõukogu määruse ühenduse disainilahenduse kohta ettepanek (EÜT 1994, C 29, lk 20) kui ka nõukogu määruse ühenduse disainilahenduse kohta muudetud ettepanek (EÜT 2001, C 62 E, lk 173) sätet, mis olemata sõnastatud rangelt võttes identselt, nägi konkreetselt ette, et ühenduse disainilahendusena ei saa kaitsta disainilahendust, mida on kasutatud tootel või tootes, mis on sellise mitmeosalise toote koostisosa, „mille välimus tingib vastava disainilahenduse“.
- 37 Nagu kohtujurist oma ettepaneku punktides 60–62 sisuliselt märkis, nähtub eesistujariigi 19. oktoobri 2000. aasta aruandes alaliste esindajate komiteele (COREPER) nr 12420/00 [Institutsioonidevaheline dokument 1993/0463 (CNS)], et „poliitilisele kokkuleppele jõudmiseks“ esitati COREPERile kaks põhilist küsimust, millest üks puudutas konkreetselt koostisosi. Nimetatud aruandest ilmneb seega, et enamik selles komitees esindatud delegatsioonide leidis esiteks, et asjaomase sätte sõnastust peaks ühtlustama direktiivi 98/71 artikli 14 omaga, ja teiseks, et varuosad jäävad vastuvõetava määrusega ette nähtud kaitse alt välja „üksnes niivõrd, kui võrd neid kasutatakse mitmeosalise toote parandamisel tema esialgse välimuse taastamiseks“.
- 38 Seda konteksti arvestades jäeti asjaomase sätte sõnastusest nõukogu poolt lõpuks vastuvõetud kujul välja nõue, mis oli esitatud käesoleva kohtuotsuse punktis 36 osutatud komisjoni määruse muudetud ettepanekus ja mis puudutas tingimust, et toode, millel või milles disainilahendust kasutatakse, on sellise mitmeosalise toote üks koostisosa, „mille välimus tingib kaitstud disainilahenduse“.
- 39 Seega nähtub määruse nr 6/2002 artikli 110 lõike 1 tekke- ja kujunemisloost, et see, kui sätte ulatus ei piirdu koostisosadega, mille kuju on tingitud mitmeosalise toote kujust, tuleneb õigusloomeprotsessis tehtud valikutest.

- 40 Nagu Audi, Porsche ja Saksamaa valitsus märgivad, on viide vajadusele, et mitmeosalise toote välimus peab „tingima kaitstud disainilahenduse“, määruse nr 6/2002 põhjenduses 13 tõepoolest alles. Arvestades siiski eelnimetatud kaalutlusi, ei ole see asjaolu määrav. Pealegi võivad väljakujunenud kohtupraktika kohaselt liidu õigusakti põhjendused selle akti sisu küll täpsustada, kuid põhjendustele ei saa tugineda asjaomase akti sätetest kõrvale kaldumiseks (kohtuotsus, 10.1.2006, IATA ja ELFAA, C-344/04, EU:C:2006:10, punkt 76 ning seal viidatud kohtupraktika).
- 41 Selles kontekstis ja arvestades liidu seadusandja tahet, nagu see on välja toodud käesoleva kohtuotsuse punktides 36–38, ei ole määruse nr 6/2002 artikli 110 lõiget 1 alust tõlgendada käesoleva kohtuotsuse punktis 30 nimetatud viisil kitsalt ja seda seisukohta kaitsevad Audi, Porsche ja Saksamaa valitsus sel alusel, et nimetatud säte näeb ette erandi või selle puhul on tegemist üleminekusättega.
- 42 Olgu märgitud, et esiteks piirab „parandamistingimus“ tõesti ühenduse disainilahenduse omaniku õigusi, kuna viimaselt võetakse määruse nr 6/2002 artikli 110 lõikes 1 esitatud tingimuste esinemisel määruse artikli 19 lõikes 1 ette nähtud ainuõigus takistada kolmandat isikut seda disainilahendust loata kasutamast, mis võib õigustada artikli 110 lõike 1 tõlgendamist kitsalt. Samas ei õigusta see asjaolu nimetatud sätte kohaldamisele sellise tingimuse seadmist, mida kõnealuses sättes ei ole ette nähtud.
- 43 Teiseks tuleb nentida, et kuna määruse nr 6/2002 artikli 110 pealkiri on „Üleminekusäte“ ning selle lõikes 1 on nähtud ette, et „parandamistingimus“ on kohaldatav „[k]uni jõustuvad komisjoni asjakohase ettepaneku alusel vastuvõetud muudatused käesolevas määruses“, saab seda sätet juba oma olemuselt kohaldada kuni selle muutmiseni või tehtetuks tunnistamiseni komisjoni ettepanekul.
- 44 Teise punktina tuleb märkida, et määruse nr 6/2002 artikli 110 lõike 1 sellist tõlgendust, nagu see on esitatud käesoleva kohtuotsuse punktis 34, toetab „parandamistingimuse“ konteksti analüüs, kuna nimetatud kontekst toetab määruse nr 6/2002 sätete ning direktiivi 98/71 sätete sidusat tõlgendamist.
- 45 Kõigepealt olgu märgitud, et nagu kohtujurist oma ettepaneku punktis 55 õigesti märkis, sisaldas nii parlamendi ja nõukogu direktiivi disainilahenduste õiguskaitse kohta ettepanek (EÜT 1993, C 345, lk 14) kui ka käesoleva kohtuotsuse punktis 36 nimetatud määruse ettepanek, mis esitati komisjonile samal ajal, sellist „parandamistingimust“, mille ulatus piirdus ainult koostisosadega mitmeosalisest tootest, „mille välimus tingib kaitstud disainilahenduse“. Erinevalt eelnimetatud direktiivi ettepanekus sätestatud „parandamistingimusest“ ei sisalda direktiivis 98/71 esitatud „parandamistingimus“ sellist piirangut. Nagu käesoleva kohtuotsuse punktis 37 märgitud, sooviti määruse nr 6/2002 artikli 110 lõikes 1 ette nähtud „parandamistingimuse“ sõnastust seda asjaomase määruse vastuvõtmisega päädinud õigusloomeprotsessis muutes direktiivi 98/71 artikli 14 sõnastusega ühtlustada.
- 46 Seejärel tuleb lisada, et määruse nr 6/2002 põhjenduses 9 on märgitud, et nimetatud määruse sisulised sätted tuleks viia kooskõlla direktiivi 98/71 vastavate sätetega.
- 47 Lõpuks nähtub määruse nr 6/2002 artikli 110 lõikest 2, et komisjoni ettepanek selle artikli lõikes 1 sätestatud „parandamistingimust“ muuta tuleb esitada ning seda arutatakse määruse nr 6/2002 artikli 110 lõike 2 kohaselt koos direktiivi 98/71 artiklis 14 sätestatud ettepanekutega, mille komisjon „parandamistingimuse“ küsimuses esitab direktiivi 98/71 artikli 18 kohaselt.
- 48 Direktiivi 98/71 artikkel 14 ei sisalda aga nõuet, mille kohaselt mitmeosalise toote välimus tingib kaitstud disainilahenduse, see aga toetab „parandamistingimuse“ sellist tõlgendamist, et kohaldamine ei ole seatud sõltuvusse tingimusest, et mitmeosalise toote välimus tingib kaitstud disainilahenduse.
- 49 Kolmanda punktina tuleb märkida, et määruse nr 6/2002 artikli 110 lõike 1 tõlgendust, nagu see on esitatud käesoleva kohtuotsuse punktis 34, ei lükka ümber „parandamistingimuse“ eesmärk, nagu see on toodud välja käesoleva kohtuotsuse punktis 36 esitatud määruse ettepaneku põhjendustes.

- 50 Nagu nimetatud põhjendusest nähtub, võivad disainilahendustest tuleneval kaitsel olla soovimatud tagajärjed, pärssides või piirates konkurentsi turgudel, mis puudutab eelkõige vastupidavaid ja hinnalisi mitmeosalisi tooteid nagu sõidua autod, mille koostisosades sisalduvate disainilahenduste kaitsmine võib varuosade turu sulgeda. Sellega seoses on „parandamistingimuse“ eesmärk vältida teatavate varuosade turu sulgemist ning eelkõige seda, et tarbija, kes ostab vastupidava toote, mis võib olla hinnaline, on väliste varuosade ostmisel lõpmatuseni seotud asjaomase mitmeosalise toote tootjaga.
- 51 Nagu kohtujurist oma ettepaneku punktides 44 ja 45 sisuliselt märkis, nähakse määruse nr 6/2002 artikli 110 lõikes 1 sätestatud „parandamistingimuses“ just varuosade turu sulgemise piiramiseks ette, et ühenduse disainilahendusest tulenev kaitse ei laiene ühenduse disainilahendusele, mis seisneb sellise mitmeosalise toote koostisosas, mida kasutatakse mitmeosalise toote parandamisel, et võimaldada taastada selle algset välimust.
- 52 „Parandamistingimuse“ eesmärki varuosade turgu teataval määral liberaliseerida kinnitab ka direktiivi 98/71 põhjendus 19 ja artikkel 14, mille kohaselt on selliste siseriiklike õigusnormide muudatused, mis puudutavad mitmeosalise toote koostisosas seisneva disainilahenduse kasutamist mitmeosalise toote parandamisel viimati nimetatud toote esialgse välimuse taastamiseks, lubatud üksnes siis, kui nende muudatuste eesmärk on asjaomaste koostisosade turu liberaliseerimine.
- 53 Kõigist eelnimetatud kaalutlustest tulenevalt ei laiene määruse nr 6/2002 artikli 110 lõige 1 üksnes mitmeosalise toote koostisosadele, mille välimus tingib kaitstud disainilahenduse.
- 54 Eelnimetatud kaalutlusi arvestades tuleb teisele küsimusele kohtuasjas C-397/16 ja esimesele küsimusele kohtuasjas C-435/16 vastata, et määruse nr 6/2002 artikli 110 lõiget 1 tuleb tõlgendada nii, et selles sätestatud „parandamistingimusega“ ei välistata ühenduse disainilahendusest tuleneva kaitse kohaldamist mitmeosalise toote parandamisel tema esialgse välimuse taastamiseks kasutatud koostisosas sisalduva disainilahenduse suhtes, kui mitmeosalise toote välimus tingib kaitstud disainilahenduse.

Esimene küsimus kohtuasjas C-397/16 ja teine küsimus kohtuasjas C-435/16

- 55 Esimese küsimusega kohtuasjas C-397/16 ja teise küsimusega kohtuasjas C-435/16, mida tuleb analüüsida koos ja teisena, paluvad eelotsusetaotluse esitanud kohtud sisuliselt selgitada, mis tingimustel saab määruse nr 6/2002 artikli 110 lõikes 1 sisalduva „parandamistingimuse“ alusel välistada ühenduse disainilahendusest tuleneva kaitse kohaldamine mitmeosalise toote parandamisel tema esialgse välimuse taastamiseks kasutatud koostisosas sisalduva disainilahenduse suhtes.
- 56 Mis puutub esimesse küsimusse kohtuasjas C-397/16, siis väidavad Audi ja Saksamaa valitsus sisuliselt, et originaalvarustusse kuuluva velje esteetilisest mõttes identne koopia ei kuulu mitmeosalise toote sellise koostisosa määratluse alla, mis on mõeldud kasutamiseks mitmeosalise toote parandamisel tema esialgse välimuse taastamiseks, mistõttu sellele „parandamistingimus“ ei laiene. Acacia, Itaalia ja Madalmaade valitsus ning komisjon leiavad seevastu, originaalvarustusse kuuluva velje esteetilisest mõttes identne koopia kuulub mitmeosalise toote sellise koostisosa määratluse alla, mis on mõeldud kasutamiseks selle mitmeosalise toote parandamisel tema esialgse välimuse taastamiseks.
- 57 Kohtuasjas C-435/16 esitatud teise küsimusega seoses väidavad Porsche, Itaalia ja Madalmaade valitsus ning komisjon sisuliselt, et „parandamistingimuse“ kohaldamisalasse kuulumiseks peab sõiduauto velje koopia välimus olema originaalveljega identne. Acacia leiab aga, et „parandamistingimus“ on kohaldatav kõigile originaalvelje „tavapärastele variantidele“.
- 58 Määruse nr 6/2002 artikli 110 lõikes 1 on sätestatud, et ühenduse disainilahendusena ei ole kaitstav „mitmeosalise toote koostisosa moodustav disainilahendus, mida on artikli 19 lõike 1 tähenduses kasutatud selle mitmeosalise toote parandamisel tema esialgse välimuse taastamiseks“.

- 59 Selle sätte sõnastusest nähtub seega, et „parandamistingimuse“ kohaldamise suhtes esineb mitu tingimust, mille kohaselt peab esinema esiteks ühenduse disainilahendus, teiseks „mitmeosalise toote koostisosa“ ning lõpuks vajadus kasutada „disainilahendus[t] [...] artikli 19 lõike 1 tähenduses [...] mitmeosalise toote parandamisel tema esialgse välimuse taastamiseks“.
- 60 Esimese punktina tuleb märkida, et määruse nr 6/2002 artikli 110 lõige 1 välistab juhul, kui selles sättes ette nähtud tingimused on täidetud, „ühenduse disainilahenduse kaitse“. Sellest nähtuvalt võib nii, nagu kohtujurist oma ettepaneku punktides 90 ja 91 sisuliselt märkis, määruse nr 6/2002 artikli 110 lõige 1 olla kohaldatav üksnes koostisosadele, mis on ühenduse disainilahendusega kaitstud ning mis vastavad eeskätt määruse artiklis 4 sätestatud kaitsetingimustele, nagu nähtub määruse artikli 1 lõikest 1.
- 61 Sellega seoses tagatakse määruse nr 6/2002 artikli 4 lõike 2 kohaselt sellise disainilahenduse kaitse, mis on kasutatud tootel või tootes, mis on mitmeosalise toote koostisosa, üksnes sel määral, kui esiteks koostisosa jääb pärast mitmeosalisse tootesse paigutamist selle tavakasutuse käigus nähtavaks ja teiseks, kui koostisosa nähtavad omadused vastavad selle artikli lõikes 1 ette nähtud uudsuse ja eristatavuse tingimustele.
- 62 Käesoleval juhul on selge, et Audile ja Porschele kuuluvate sõiduauto velgede ühenduse disainilahenduste puhul on see nii.
- 63 Teise punktina tuleb märkida, et määruse nr 6/2002 artikli 110 lõige 1 on kohaldatav üksnes „mitmeosalise toote koostisosale“.
- 64 Tuleb märkida, et määruses nr 6/2002 ei ole mõistet „mitmeosalise toote koostisosa“ määratletud. Määruse artikli 3 punktides b ja c nähtub siiski esiteks, et „toode“ on mis tahes tööstuslikult või käsitsi valmistatud ese, kaasa arvatud osad, mis on ette nähtud mitmeosalisse tootesse ühendamiseks, ja teiseks, et „mitmeosaline toode“ on mitmest osast koosnev toode, mida on võimalik osade asendamiseks lahti võtta ja uuesti kokku panna. Mõiste „koostisosa“ määratluse puudumisel kõnealuses määruses tuleb nimetatud mõistest aru saada vastavalt selle tavapärasele tähendusele igapäevases kõnes (vt selle kohta kohtuotsus, 4.5.2006, Massachusetts Institute of Technology, C-431/04, EU:C:2006:291, punkt 17 ja seal viidatud kohtupraktika).
- 65 Neil asjaoludel tuleb leida, et määruse nr 6/2002 artikli 110 lõikes 1 kasutatud mõiste „mitmeosalise toote koostisosa“ hõlmab paljusid komponente, mis on loodud tööstuslikult või käsitsi valmistatud mitmeosalisse esemesse ühendamiseks ja mida on võimalik tooteartikli lahtivõtmise ja uuesti kokku panemise võimaldamiseks asendada ning mille puudumisel on mitmeosalise toote tavakasutus võimatu.
- 66 Käesoleval juhul tuleb nentida, et sõiduauto velg on „mitmeosalise toote koostisosa“ selle sätte tähenduses, kuna nimetatud velg on mitmeosalise toote – sõiduauto – komponent, mille puudumisel on toote tavakasutus võimatu.
- 67 Kolmanda punktina tuleb märkida, et määruse nr 6/2002 artikli 110 lõikes 1 on seatud „parandamistingimuse“ kohaldamise eelduseks, et mitmeosalise toote koostisosa kasutatakse „artikli 19 lõike 1 tähenduses [...] selle mitmeosalise toote parandamisel“.
- 68 Sellega seoses nähtub esiteks määruse nr 6/2002 artikli 19 lõikest 1, et koostisosa „kasutamine“ selle sätte tähenduses hõlmab toote valmistamist, pakkumist, turustamist, importi, ekspordi või kasutamist või nendel eesmärkidel sellise toote säilitamist, milles disainilahendus sisaldub või mille puhul seda on kasutatud. Nagu nimetatud artikli sõnastusest nähtub, tuleb seda mõistet tõlgendada laialt ning see hõlmab koostisosa mis tahes kasutamist parandamise eesmärgil.

- 69 Teiseks peab koostisosa kasutamise eesmärk olema mitmeosalise toote „parandamine“. Sellega seoses märkis kohtujurist oma ettepaneku punktides 89 ja 100, et tingimus, mille kohaselt koostisosa kasutatakse mitmeosalise toote „parandamisel“, eeldab, et koostisosa on mitmeosalise toote tavakasutamisel vajalik ehk teisisõnu, et kui koostisosa on defektne või puudub, siis takistab see niisugust tavakasutust. Seega nõuab „parandamistingimusele“ tuginemise võimalus, et koostisosa kasutamine on vajalik defektseks muutunud sellise mitmeosalise toote parandamiseks, mis on muutunud defektseks vastava koostisosa puudumise või selle kahjustatuse tõttu.
- 70 Seega on „parandamistingimuse“ kohaldamisala ulatusest välistatud koostisosa mis tahes kasutamine meeldimise või pelgalt mugavuse pärast nagu eelkõige koostisosa asendamine esteetilistel või mitmeosalise toote isikupärastamise eesmärgil.
- 71 Neljanda punktina tuleb märkida, et määruse nr 6/2002 artikli 110 lõikes 1 on seatud „parandamistingimuse“ kohaldamise eelduseks, et mitmeosalist toodet parandatakse „tema esialgse välimuse taastamiseks“.
- 72 Arvestades määruse nr 6/2002 artikli 3 punkti a, tuleb märkida, et toote või selle osa välimus tuleneb eelkõige toote enese ja/või selle kaunistuste joonte, piirjoonte, värvide, kuju, struktuuri ja/või materjali omadustest.
- 73 Nagu kohtujurist oma ettepaneku punktides 103 ja 104 sellega seoses märkis, on määruse nr 6/2002 artikli 110 lõikes 1 osutatud koostisosad osa mitmeosalise toote välimusest. Nagu on käesoleva kohtuotsuse punktis 60 märgitud, hõlmab nimetatud säte üksnes neid koostisosi, millele laieneb ühenduse disainilahendusest tulenev kaitse ja mis seetõttu jäävad pärast mitmeosalisse tootesse paigutamist määruse artikli 4 lõike 2 punkti a alusel selle tavakasutuse käigus nähtavaks. Nähtav koostisosa aga on mitmeosalises tootes paratamatult nähtav.
- 74 Veel on nõutav, et parandamine viiakse läbi mitmeosalise toote „esialgse“ välimuse taastamiseks. Sellest tuleneb, et „parandamistingimusele“ tuginemiseks peab koostisosa olema kasutatud mitmeosalise toote sellise välimuse taastamiseks, mis tal oli turuleviimisel.
- 75 Tuleb järeldada, et „parandamistingimus“ on kohaldatav üksnes mitmeosalise toote nende koostisosade suhtes, mis on visuaalselt originaalosa identseid.
- 76 Selline tõlgendus on pealegi kooskõlas intellektuaalomandi õiguste kaubandusaspektide lepingu artikli 26 lõikega 2, mis näeb ette, et tööstusdisainilahenduste kaitsmise suhtes tehtud mis tahes erandid peavad olema piiratud ja need ei tohi sattuda ülemäärasesse vastuollu kaitstud tööstusdisainilahenduse normaalse kasutamisega ega kahjusta ülemääraselt kaitstud tööstusdisainilahenduse omaniku õigustatud huve, võttes arvesse kolmandate isikute seaduslikke huve. Selline on olukord käesoleval juhul, kuna „parandamistingimuse“ kohaldatavust on piiratud sellise disainilahenduse kasutamisele, mis on mitmeosalise toote koostisosa, mida kasutatakse üksnes mitmeosalise toote reaalsel parandamisel tema esialgse välimuse taastamiseks.
- 77 Seetõttu on välistatud koostisosa kasutamine muul kui mitmeosalise toote turuleviimise aegse välimuse taastamise eesmärgil. Sellise olukorraga on tegemist eeskätt siis, kui varuosa ei vasta värvitooni ja mõõdu poolest originaalkoostisosale või kui mitmeosalise toote välimust on pärast turuleviimist muudetud.
- 78 Eelnimetatud kaalutlusi arvestades tuleb esimesele küsimusele kohtuasjas C-397/16 ja teisele küsimusele kohtuasjas C-435/16 vastata, määruse nr 6/2002 artikli 110 lõikes 1 sisalduva „parandamistingimuse“ alusel saab välistada ühenduse disainilahendusest tuleneva kaitse kohaldamise mitmeosalise toote parandamisel tema esialgse välimuse taastamiseks kasutatud koostisosas sisalduva disainilahenduse suhtes tingimusel, et asendusosa välimus on visuaalselt identne selle koostisosa välimusega, mis kuulus mitmeosalise toote koosseisu toote turuleviimisel.

Kolmas küsimus kohtuasjas C-397/16 ning kolmas ja neljas küsimus kohtuasjas C-435/16

- 79 Kolmanda küsimusega kohtuasjas C-397/16 ning kolmanda ja neljanda küsimusega kohtuasjas C-435/16, mida tuleb analüüsida koos ja kolmandaks, paluvad eelotsusetaotluse esitanud kohtud sisuliselt selgitada, kas määruse nr 6/2002 artikli 110 lõiget 1 tuleb tõlgendada nii, et mitmeosalise toote koostisosa tootja või müüja peab selleks, et tal oleks võimalik nimetatud sättes ette nähtud „parandamistingimusele“ tugineda, tagama – ning sel juhul kuidas – et, nimetatud koostisosa on võimalik omandada üksnes parandamise eesmärgil.
- 80 Audi leiab sellega seoses, et „parandamistingimuse“ kohaldamisega on vastuolus koostisosade koopiote otsemüük lõpptarbijatele, mistõttu koostisosade koopiote tootjad peavad piirduma sellega, et müüvad oma tooteid remonditöökodadele. Porsche väidab, et koostisosade koopiote tootjad peavad objektiivselt tagama, et nende tooteid saab omandada üksnes parandamise eesmärgil, mitte ka muudel eesmärkidel nagu mitmeosalise toote isikupärastamine. Itaalia valitsus ja komisjon leiavad sisuliselt, et koostisosade koopiote tootja on kohustatud võtma nende õiguspärase kasutamise tagamiseks üldisi kontrolliabinõusid. Acacia väidab omalt poolt, et kirjalik eelteave, mille ta klientidele annab selle kohta, et koostisosa on mõeldud mitmeosalise toote parandamiseks selle esialgse välimuse taastamiseks, on abinõu, mis on asjaomaste huvide õiglase tasakaalu nõudega kooskõlas.
- 81 Nagu määruse nr 6/2002 artikli 110 lõike 1 sõnastusest nähtub, välistab see ühenduse disainilahendusest tuleneva kaitse disainilahenduse suhtes, mis on mitmeosalise toote koostisosa, mida on kasutatud selle mitmeosalise toote parandamisel tema esialgse välimuse taastamiseks. Nagu käesoleva kohtuotsuse punktis 68 märgitud, loetakse „kasutamiseks“ eelkõige sellise toote valmistamist, pakkumist, turustamist, importi, ekspordi või kasutamist või nendel eesmärkidel sellise toote säilitamist, milles või millel on disainilahendust kasutatud.
- 82 Seega tuleb teha kindlaks, kas juhul, kui kasutamine seisneb teatava toote tootmises ja müügis, nagu see on põhikohtuasjas, nähakse vastava toote tootja ja müüja suhtes, kes soovivad seda toota ja müüa, et võimaldada selle tegelikku kasutamist kõnealuses sättes kindlaks määratud tingimusi järgides, määruse nr 6/2002 artikli 110 lõikes 1 ette teatavad kohustused tagada, et neid tingimusi täidavad tarneahelas järgnevad kasutajad.
- 83 Siinkohal olgu märgitud, et disainilahenduste kaitse põhimõtte suhtes ette nähtud „parandamistingimuse“ erand seab nõudeks, et asjaomase koostisosa lõppkasutaja kasutab seda määruse nr 6/2002 artikli 110 lõikes 1 ette nähtud tingimusi järgides, see tähendab, et ta parandab selle koostisosaga asjaomast mitmeosalist toodet selle esialgse välimuse taastamiseks.
- 84 Samuti tuleb rõhutada, et kõnealuse sättega nähakse käesoleva kohtuotsuse punktis 51 osutatud konkreetsetel eesmärkidel ette eranddisainilahenduste kaitse korrast, ning selle kaitsekorra tõhususe säilitamise vajaduse tõttu peavad nimetatud erandile tuginevad isikud aitama kõikvõimalikul viisil kaasa selle tagamisele, et eeskätt lõppkasutajad järgivad täpselt määruse nr 6/2002 artikli 110 lõikes 1 nimetatud tingimusi.
- 85 Selles kontekstis ei saa mitmeosalise toote koostisosa tootjalt või turustajalt tõepoolest oodata, et nad tagaksid objektiivselt ja mis tahes olukorras, et lõpptarbijad kasutavad nende poolt määruse nr 6/2002 artikli 110 lõikega 1 kooskõlas oleva kasutamise jaoks toodetud või turustatud koostisosa lõppastmes tegelikult neid tingimusi järgides, küll aga on nimetatud tootjal või turustajal selles sättes ette nähtud erandkorrale tuginemiseks siiski hooldsuskohustus seoses sellega, et tarneahelas järgnevad kasutajad täidavad eespool nimetatud tingimusi, nagu märkis kohtujurist oma ettepaneku punktides 131, 132 ja 135.

86. Eskätt peavad nad kõigepealt teavitama tarneahelas järgnevaid kasutajaid selge ja nähtava märkega tootel, selle pakendil, kataloogides või ka müügidokumentidel ühelt poolt asjaolust, et asjaomane koostisosa sisaldab disainilahendust, mis ei kuulu neile, ja teiselt poolt, et vastav koostisosa on mõeldud kasutamiseks üksnes mitmeosalise toote parandamisel tema esialgse välimuse taastamiseks.
87. Seejärel peavad nad sobivate, eelkõige lepinguliste abinõude abil tagama, et tarneahelas järgnevad kasutajad ei kasuta neid eesmärgil, mis on vastuolus määruse nr 6/2002 artikli 110 lõike 1 eelnimetatud tingimustega.
88. Lõpuks peab tooja või turustaja jätma koostisosa müümata juhul, kui ta teab või on mõistlik, et ta oleks kõiki asjaolusid arvestades pidanud teadma, et seda koostisosa ei kasutata kooskõlas määruse nr 6/2002 artikli 110 lõikes 1 ette nähtud tingimustega.
89. Eeltoodud kaalutlusi arvestades tuleb kolmandale küsimusele kohtuasjas C-397/16 ning kolmandale ja neljandale küsimusele kohtuasjas C-435/16 vastata, et kas määruse nr 6/2002 artikli 110 lõiget 1 tuleb tõlgendada nii, et mitmeosalise toote koostisosa tootjal või müüjal on selleks, et tal oleks võimalik nimetatud sättes ette nähtud „parandamistingimusele“ tugineda, hoolduskohustus seoses sellega, et tarneahelas järgnevad kasutajad täidavad kõnealuses sättes ette nähtud tingimusi.

Kohtukulud

90. Kuna põhikohtuasja poolte jaoks on käesolev menetlus eelotsusetaotluse esitanud kohtus pooleli oleva asja üks staadium, otsustab kohtukulude jaotuse liikmesriigi kohus. Euroopa Kohtule seisukohtade esitamise seotud kulusid, välja arvatud poolte kohtukulud, ei hüvitata.

Esitatud põhjendustest lähtudes Euroopa Kohus (teine koda) otsustab:

- 1. Nõukogu 12. detsembri 2001. aasta määruse (EÜ) nr 6/2002 ühenduse disainilahenduse kohta artikli 110 lõiget 1 tuleb tõlgendada nii, et selles sätestatud „parandamistingimusega“ ei välistata ühenduse disainilahendusest tuleneva kaitse kohaldamist mitmeosalise toote parandamisel tema esialgse välimuse taastamiseks kasutatud koostisosas sisalduva disainilahenduse suhtes, kui mitmeosalise toote välimus tingib kaitstud disainilahenduse.**
- 2. Määruse nr 6/2002 artikli 110 lõikes 1 sisalduva „parandamistingimuse“ alusel saab välistada ühenduse disainilahendusest tuleneva kaitse kohaldamise mitmeosalise toote parandamisel tema esialgse välimuse taastamiseks kasutatud koostisosas sisalduva disainilahenduse suhtes tingimusel, et asendusosa välimus on visuaalselt identne selle koostisosa välimusega, mis kuulus mitmeosalise toote koosseisu toote turuleviimisel.**
- 3. Määruse nr 6/2002 artikli 110 lõiget 1 tuleb tõlgendada nii, et mitmeosalise toote koostisosa tootjal või müüjal on selleks, et tal oleks võimalik nimetatud sättes ette nähtud „parandamistingimusele“ tugineda, hoolduskohustus seoses sellega, et tarneahelas järgnevad kasutajad täidavad kõnealuses sättes ette nähtud tingimusi.**

Allkirjad